

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему:
**«ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ
НА ПІДПРИЄМСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ДП МТП
«ЮЖНИЙ»)»**

Виконавець:

студентка 2 курсу магістратури
факультету економіка та управління
підприємництвом
Хамик Віолета Федорівна

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Літвінова Вікторія Олександрівна

_____
/підпис/

В умовах ринкових відносин значення організації, нормування та оплати праці, побудованих на науковій основі, зростає. Це пояснюється тим, що при відроджуваній конкуренції все більшого значення набуває результативність праці, все помітніше позначаються на підсумки діяльності як втрати, понесені резервів підприємства і зростання продуктивності праці. У міру технічного вдосконалення виробництва зростає ціна одиниці робочого часу, а його економія досягається за рахунок більш досконалої організації праці.

Висока організація праці, оплати праці і науково обґрунтовані норми витрат праці є неодмінною умовою ефективної діяльності. Отже, проблеми організації, нормування та оплати праці необхідно глибоко вивчати і наполегливо вирішувати їх як в науці, так і на практиці.

Актуальність даної теми визначається тим, що організація праці – це постійно діючий фактор ефективності будь-якої діяльності взагалі і виробництва зокрема. У всі часи і у всіх сферах функціонування людини краще організована праця при рівній його техніко-технологічній оснащеності забезпечував досягнення більш високих результатів.

Нормування праці є частиною організації праці, воно пов'язане з розробкою норм витрат праці в певних організаційно-технічних умовах і також направлено на забезпечення ефективної діяльності підприємств. Оплата праці – унікальна категорія з потужним внутрішнім потенціалом, який може виконувати як творчу, так і руйнівну роль в колективі і суспільстві.

Мета дослідження. Метою дипломної роботи є розгляд наукових засад оплати праці, визначення методичних підходів для оцінки ефективності оплати праці на підприємстві та надання практичних рекомендацій щодо її підвищення.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети були сформульовані та вирішені такі завдання:

- 1) дослідити сутність оплати праці на підприємстві;

- 2) проаналізувати сучасні системи оплати праці, визначити їх переваги та недоліки;
- 3) дослідити методи оцінки ефективності оплати праці на підприємстві;
- 4) проаналізувати специфічні риси діяльності портів в Україні;
- 5) проаналізувати основні фінансово-економічні показники діяльності ДП МТП «Южний»;
- 6) провести оцінку ефективності оплати праці на ДП МТП «Южний»;
- 7) надати підприємству ДП МТП «Южний» рекомендації щодо підвищення ефективності оплати праці.

Предмет дослідження – ефективність використання фонду оплати праці на промисловому підприємстві.

Об'єктом дослідження є процеси управління фондом оплати праці промислового підприємства ДП МТП «Южний».

Наукова новизна дослідження: запропоновано алгоритм комплексного дослідження ефективності оплати праці на підприємстві, який дозволяє визначити ефективність оплати праці у безпосередньому зв'язку з ефективністю використання трудових ресурсів та ефективністю управлінських рішень.

Методологія дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи: спостереження, узагальнення, кількісно-якісний, системний і порівняльний аналіз, конкретизація, логічне узагальнення, статистичні методи вибірки й групування, а також індексний та факторний методи для дослідження ефективності оплати праці на підприємстві.

У процесі дослідження використано такі загальнонаукові методи пізнання: спостереження, порівняння, абстракції, індукції і дедукції, вимірювання взаємозв'язків, поєднання аналізу та синтезу, узагальнення, а також спеціальні методи – статистичних групувань, методи економічного

аналізу, економіко-математичні методи – для дослідження тенденцій розвитку морських портів України.

Всі розрахунки в дипломній роботі здійснені за допомогою комп'ютерної програми Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною основою дослідження є матеріали навчальної й учбово-методичної літератури, праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з питань оцінки економічної безпеки підприємства, періодична преса, і навіть матеріали науково-практичних конференцій.

Інформаційно-статистичні джерела дослідження – матеріали Державного комітету статистики України, офіційна документація підприємства, дані бухгалтерського обліку і звітність ДП МТП «Южний», нормативні документи, аналітичні та статистичні матеріали.

Практичне значення результатів відображається в наданні рекомендацій підприємству ДП МТП «Южний» щодо підвищення рівня економічної безпеки підприємства по окремих складових економічної безпеки. Впровадження рекомендацій, що надані у роботі, а саме покращення рівня обслуговування власників вантажів та підвищення якості кадрової політики.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами дослідження була видана стаття у «Науковому студентському віснику».

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (54 найменування). Загальний обсяг дипломної роботи магістра становить 99 сторінки комп'ютерного тексту, містить 21 таблиця та 9 рисунків. Обсяг основної частини роботи 85 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Сучасні інструменти регулювання оплати праці на підприємстві» розглянута сутність оплати праці, специфіка, державне регулювання та деякі правові аспекти оплати праці на підприємстві. Визначені види та форми оплати праці, зроблений аналіз переваг та недоліків цих систем. Розглянута система планування оплати праці на підприємстві та визначені методи оцінки ефективності оплати праці.

У другому розділі «Оцінка ефективності оплати праці на підприємстві ДП «МТП «Южний»» надана характеристика діяльності портів України, визначені основні аспекти діяльності ДП МТП «Южний», надана фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства. у третьому підрозділі проведений аналіз ефективності оплати праці на підприємстві та зроблені відповідні висновки.

У третьому розділі «Напрями підвищення ефективності оплати праці на підприємстві ДП МТП «Южний»» надані рекомендації щодо підвищення ефективності оплати праці на підприємстві, а саме підвищити рівень використання робочого часу та вивести частку персоналу за межі штату.

ВИСНОВКИ

1. Заробітна плата – винагорода, розрахована, як правило, в грошовому вираженні, яку відповідно до трудового договору власник або уповноважений ним орган виплачує працівнику за виконану ним роботу.

2. Існує шість функцій заробітної плати: мотиваційна, відновлююча, стимулююча, статусна, регулююча, виробничо-часткова.

Існує п'ять систем оплати праці: тарифна система оплати праці, відрядна форма оплати праці, погодинна форма оплати праці, безтарифна система оплати праці, змішана система оплати праці.

3. Організація оплати праці на підприємствах передбачає забезпечення необхідного зростання заробітної плати при зниженні її витрат

на одиницю продукції і випереджаючого її зростання порівняно зі зростанням продуктивності праці; вдосконалення нормування праці; регулювання соціально-трудових відносин, створення рівних прав для працедавця та найманого працівника; вибір форм і систем оплати праці, доплат і надбавок до заробітної плати.

4. Сучасні підходи до визначення ефективності оплати праці базуються на індексних та факторних методах дослідження. Також визначаються такі показники ефективності, як зарплатоємність та зарплатовіддача.

5. Україна має благо приємні умови для розвитку морського транспорту, чим обумовлена велика кількість портів на території країни. Великі можливості має експорт морських транспортних послуг. У структурі вантажних морських перевезень значно переважають наймасовіші вантажі, які займають чільне місце і у структурі експортно-імпортних поставок України. Це руди чорних і кольорових металів, кам'яне вугілля, кокс, нафта і нафтопродукти, мінерально-будівельні матеріали та продукція сільського господарства.

6. За період з 2013 по 2016 роки чиста виручка від реалізації постійно зростає, за три роки відбулось збільшення доходу від реалізації продукції ДП «МТП «Южний» на 1074958 тис. грн., або, майже у 2 рази. Собівартість продукції зростає більшими темпами ніж чиста виручка від реалізації продукції, що є безумовно негативною тенденцією. Зміна обсягів доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції обумовила й зміну валового та чистого прибутків. Рентабельність продажу за досліджуваний період значно покращується. Якщо у 2013 році показник становив 15%, до 33,2% у 2016 році.

Зростання обсягу обігових коштів на підприємстві пов'язане зі зростанням обсягу незавершеного виробництва (порт веде капітальне будівництво), зростанням дебіторських заборгованостей та накопиченням грошової маси у касах та на рахунках підприємства.

Середньорічна чисельність працюючих на підприємстві поступово зменшується.. Відповідно до зміни чисельності працюючих змінюється й показник продуктивності праці. У 2016 відбувається скорочення показнику продуктивності праці у порівнянні з 2015 роком на 22,4%, але ж в цілому за період продуктивність праці зростає на 85,5% або на 302,8 тис. грн. на особу.

7. Дослідження ефективності оплати праці виявили неефективне використання фонду оплати праці за рахунок значного перевищення темпів зростання оплати праці над темпами росту продуктивності праці. Перевитрата фонду оплати праці за рахунок цього дисбалансу становила у 2016 році у порівнянні з 2013 48033,94 тис. грн., а за рахунок незбалансованості структури фонду у розрізі постійних та змінних витрат за цей же період 101701,6 тис. грн. відповідно до цього зменшується показники зарплатоємність та зарплатовіддача.

8. Захід спрямований на підвищення ефективності використання робочого часу з ціллю підвищення ефективності оплати праці забезпечить умовне вивільнення чисельності працівників у кількості 21 осіб, що дасть економію заробітної плати в розмірі 2497 тис. грн., забезпечить приріст прибутку підприємства на 3046,7 тис. грн. і поліпшить показники ефективності оплати праці.

9. Захід щодо виведення частки персоналу за штат співробітників потребує додаткових поточних витрат на оплату послуг аутстаффера в розмірі 687,6 тис. грн. Економія чисельності співробітників за рахунок виведення їх за штат (всього 191 чоловік), а так само співробітників бухгалтерії, відділу кадрів і юрвідділу в кількості 6 чоловік призведе до економії фонду оплати праці в розмірі 15459,7 тис. Грн. Поліпшуватися показники зарплатоємності і зарплатоотдачі. Таким чином, запропоновані заходи є прибутковими і забезпечать порту підвищення ефективності оплати праці.

АНОТАЦІЯ

Хамик В.Ф., «ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ДП «МТП «ЮЖНИЙ»»)),

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2017 рік

Дипломна робота складається з трьох розділів. Предмет дослідження - ефективність використання фонду оплати праці на промисловому підприємстві. Об'єктом дослідження є процеси управління фондом оплати праці промислового підприємства ДП МТП «Южний».

У роботі розглядаються теоретичні основи аналізу використання фонду оплати праці на підприємства, надані практичні рекомендації. Аналіз проведений з застосуванням факторних методів дослідження. Зроблено загальний аналіз діяльності підприємства ДП МТП «Южний» на підставі розрахованих економічних показників.

Пропонується підвищити ефективність використання фонду оплати праці на підприємстві ДП МТП «Южний» за рахунок скорочення втрат робочого часу та впровадження аутстафінгу. Проведена оцінка ефективності запропонованих заходів.

Ключові слова: оплата праці, система оплати праці, рівень оплати праці в Україні, державне регулювання оплати праці в Україні, аналіз використання фонду оплати праці на підприємстві, аналіз ефективності оплати праці на підприємстві.

ANNOTATION

**Khamik VF, "THE IMPROVEMENT OF LABOR MONEY EFFICIENCY
ON THE ENTERPRISE**

thesis for Master degree in specialty «Entrepreneurship, trade and stock-
taking activities»

under the program «Economy and strategy of enterprise development»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2017

This thesis consists of three sections. The subject of research is the efficiency of using the wage fund at an industrial enterprise. The object of the research is the processes of managing the labor remuneration fund of the industrial enterprise of the State Enterprise MTP "Yuzhny".

The paper considers the theoretical basis of the analysis of the use of the wage fund for enterprises, provided practical recommendations. The analysis is carried out with the use of factor research methods. A general analysis of the activity of the enterprise of the state enterprise MTP "Yuzhny" is made on the basis of the calculated economic indicators.

It is proposed to increase the efficiency of the use of the wage fund at the enterprise of SE MTP "Yuzhny" by reducing the loss of working time and the introduction of outstaffing. An assessment of the effectiveness of the proposed measures.

Key words: labor remuneration, remuneration system, wage level in Ukraine, state wage regulation in Ukraine, analysis of the use of labor remuneration in the enterprise, analysis of the efficiency of labor remuneration at the enterprise.